

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
za 2022 rok
oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań**

Realizacja zadań własnych gminy wynikających z ustawy

I. Działania asystenta rodziny

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w tym celu zatrudnia 2 asystentów rodziny w wymiarze pełnego etatu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy na pokrycie wynagrodzeń asystentów rodziny pozyskał środki z Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2022 r. w wysokości 6 000 zł.

Na wnioski pracowników socjalnych usługami asystenta rodziny w 2022 roku zostało objętych 24 rodziny, w których stwierdzono najpilniejszą potrzebę wsparcia. Praca asystenta koncentrowała się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, w których są dzieci. Głównym celem asystentury jest praca z rodzinami, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania tej funkcji przez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Rodzina, w wyniku podjętej z nią pracy powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone oraz podstawowy poziom stabilności życiowej, który umożliwi jej wychowywanie dzieci. Asystent współpracuje również z rodzinami, których dziecko umieszczone pozostaje w pieczy zastępczej w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Należy nadmienić, że rodzinie może zostać przydzielony asystent rodziny, tylko za jej zgodą.

W 2022 roku asystent rodziny pracował z 24 rodzinami, w których było 83 osoby, w tym 35 osób dorosłych i 48 dzieci. We wszystkich rodzinach występowały problemy opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych, alkoholizm, bezrobocie, zła sytuacja ekonomiczna.

Aby wzmocnić efektywność pracy asystenta rodziny M-GOPS stworzył możliwości podnoszenia ich kwalifikacji. Asystenci rodziny w ubiegłym roku skorzystali z następujących szkoleń:

- Udział w szkoleniu on-line „Zadania asystenta rodziny w dobie działań wojennych na Ukrainie – wsparcie rodziny polskiej i ukraińskiej”,
- Udział w *XXVIII Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Doświadczenie traumy w biegu życia rodziny” w ramach XIX Świętokrzyskich Dni Profilaktyki*;
- Udział w szkoleniu „Asystent rodziny – rozwijanie kompetencji i umiejętności praktycznych”;
- Udział w konferencji „Stop przemocy w rodzinie”;

- Udział w konferencji „*Zaburzenia psychiczne jako pole działania pracy socjalnej, pedagogicznej oraz wychowawczej*”;
- Udział w konferencji „*Uzależnienia chemiczne i behawioralne u dzieci i młodzieży – profilaktyka, diagnoza, terapia*”;

W ramach wykonywanych obowiązków asystent rodziny współpracował między innymi z instytucjami takimi jak:

- placówki oświatowe: szkoły, przedszkola,
- służba zdrowia,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kielcach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Placówka opiekuńczo wychowawcza typu rodzinnego w Kielcach,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny i Grupa Robocza,
- Sąd Rejonowy w Kielcach,
- Terapeuci uzależnień,
- Komisariat Policji w Morawicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chmielniku,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dzieci,
- Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego „Syntonia” w Kielcach,
- Krajowe Towarzystwo Autyzmu w Kielcach,
- Fundacja Pomocy Dzieciom i Osobom Chorym „Bo w nas jest moc” z Ostrowca Świętokrzyskiego.

W okresie styczeń-grudzień 2022 r. asystenci rodziny składali wizyty w środowiskach wymagających wsparcia. Mając na celu wsparcie rodziny podejmowano następujące działania:

1. Opracowano i realizowano plan pracy z każdą rodziną objętą wsparciem asystenta. Plan ten tworzony był we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz opracowany we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Plan pracy z rodziną jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej. Plany pracy tworzone były po zapoznaniu się z sytuacją rodziny i jej problemów. Plany obejmowały zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnej sytuacji w danej rodzinie.

2. Udzielono pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego:

- instruktaż prawidłowego sprzątnia mieszkania,
- trening, edukacja przygotowywania pełnowartościowych posiłków,
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci). Pomagano w ustalaniu

terminów wizyt lekarskich,

- doradzano w jaki sposób zarządzać finansami domowymi, analiza dochodów i wydatków. Przeprowadzono edukację z zakresu racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, planowania wydatków, robienia zakupów z zachowaniem zasad oszczędności,
- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami,
- udzielono wsparcia i porad jak należy wypełniać dokumenty oraz jak i gdzie załatwiać sprawy urzędowe. Wskazano jak ubiegać się o rozłożenie zadłużenia na raty czy też umorzenie,
- 8 rodzin zostało zakwalifikowanych i otrzymało pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

3. Udzielono pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- działania na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodziny),
- edukacja z zakresu prawidłowego wypełniania funkcji wychowawczej,
- wdrażanie metod nagradzania i karania (bez stosowania przemocy),
- motywowanie do uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka, utrzymywaniu regularnego kontaktu z wychowawcą, pedagogiem,
- prowadzono indywidualne konsultacje dla rodziców. Rodzicom udzielono pomocy w związku z problemami wychowawczymi. Troje dzieci zostało przebadanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzięki czemu rodzice mogą pracować z dzieckiem według wskazań zawartych w opinii,
- współpracowano ze szkołami w zakresie problemów wychowawczych. Nawiązanie kontaktu ze szkołą wpływa pozytywnie na poprawę zachowania dzieci i na ich frekwencję. Asystent utrzymywał systematyczny kontakt ze szkołami, monitorując w ten sposób sytuację dzieci i reagując w razie konieczności.

4. Udzielono pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic – dziecko,
- wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci, informowanie o możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej, pokierowanie i niejednokrotnie towarzyszenie rodzinom,
- trening radzenia sobie ze stresem, zniechęceniem, bezsilnością.

5. Udzielono pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej. Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

- diagnoza predyspozycji zawodowych,
- informowanie o odbywających się szkoleniach, kursach zawodowych,
- motywowanie do kontaktu z PUP,
- informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
- nauka i pomoc w pisaniu CV, listu motywacyjnego,

- konsultacje nt. autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
- motywowanie do utrzymania pracy zarobkowej.

6. Podejmowano działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:

- przeprowadzano interwencje,
- wysyłano wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny, pisma informacyjne o rodzinie, sprawozdania o współpracy z rodziną,
- współpracowano z zespołem interdyscyplinarnym i grupami roboczymi, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- kontakt z kuratorem zawodowym, społecznym.

7. W rodzinach z problemem alkoholowym prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie wzmocnienia rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

- motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, terapii rodzinnej czy regularnego przyjmowania zalecanych leków,
- zgłoszona została 1 osoba do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy.

8. Prowadzono dokumentację obejmującą:

- okresowe oceny sytuacji rodziny,
- plan pracy z rodziną,
- dziennik pracy asystenta rodziny,
- notatki służbowe,
- miesięczną kartę czasu pracy,
- dokument zawierający wyrażenie zgody na objęcie rodziny wsparciem przez asystenta rodziny.

9. Objęto opieką i wsparciem asystenta rodziny uchodźców wojennych z Ukrainy, pod których opieką znalazły się małoletnie dzieci opiekunów prawnych, którzy pozostali na terenie Ukrainy:

- objęto wsparciem asystenta rodziny 3 rodziny ukraińskie, w których znalazło się łącznie 4 małoletnich dzieci,
- prowadzono konsultacje oraz rozmowy wspierające z opiekunami tymczasowymi ustanowionymi przez sąd właściwy miejsca pobytu dla małoletnich dzieci znajdujących się pod ich opieką.

Należy dodać, że w trakcie pracy z rodziną asystent towarzyszył i pomagał w sytuacjach kryzysowych, odpowiadał na bieżące potrzeby rodziny adekwatne do sytuacji. Pomagał w łagodzeniu konfliktów wewnątrzrodzinnych, a także udzielał pomocy w znalezieniu kompromisowych rozwiązań sytuacji problemowych. Asystent pozostawał w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym a także Kierownikiem M-GOPS w celu bieżących konsultacji oraz wymiany informacji. Powyższe służyło podniesieniu efektywności podejmowanych działań.

Tabela nr. 1 Zakres działań asystentów rodziny w latach 2020 - 2022

	2020	2021	2022
Środki pozyskane z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	3400 zł	2000 zł	6000 zł
Ilość szkoleń i konferencji pozwalających na poszerzenie wiedzy i podniesienie kwalifikacji, w których asystent rodziny brał udział	szkolenia on-line: 2 szkolenia stacjonarne: 0 konferencje: 0	szkolenia on-line: 3 szkolenia stacjonarne: 2 konferencje: 1	szkolenia on-line: 1 szkolenia stacjonarne: 1 konferencje: 4
Ilość rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny z wyszczególnieniem ilości osób dorosłych oraz dzieci w tych rodzinach	29 rodzin w tym: 44 osoby dorosłe, 61 dzieci	27 rodzin w tym: 40 osób dorosłych, 58 dzieci	24 rodziny w tym: 35 osób dorosłych, 48 dzieci
Ilość dzieci z rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny, które trafiły do pieczy zastępczej z uwzględnieniem liczby dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	zabezpieczono: 5 dzieci powróciło: 0 dzieci	zabezpieczono: 4 dzieci powróciło: 3 dzieci	zabezpieczono: 2 dzieci powróciło: 0 dzieci
Ilość rodzin zakwalifikowanych do Programu Operacyjnego „Pomoc żywnościowa”	13 rodzin	8 rodzin	8 rodzin
Ilość dzieci rodzin asystenckich uczestniczących w zajęciach w ramach Programu Świetlic Środowiskowych	0 dzieci	2 dzieci	4 dzieci
Działania interwencyjne, w których brał udział asystent rodziny z uwagi na sytuację kryzysową, w szczególności okres ogłoszonego stanu pandemii oraz konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy	Pozostawanie w stanie gotowości oraz praca terenowa w przypadkach szczególnych w rodzinach asystenckich, wsparcie pracowników socjalnych w działaniach związanych z dyspozycją oraz rozwożeniem żywności do rodzin z terenu Miasta i Gminy Morawica we współpracy z Wojskiem Obrony Terytorialnej.	Wsparcie w organizacji niezbędnych artykułów dla uchodźców wojennych z Ukrainy znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Morawica; Objęcie wsparciem asystenta 3 rodzin opiekunów tymczasowych dla 4 małoletnich dzieci uchodźców z Ukrainy.	
Główne dysfunkcje oraz problemy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Problemy opiekuńczo – wychowawcze (w szczególności brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych), alkoholizm, bezrobocie, zła sytuacja ekonomiczna, przemoc domowa wobec rodziny, używanie niedozwolonych środków psychoaktywnych, obniżony stopień funkcjonowania z uwagi na chorobę psychiczną i/lub obniżony poziom intelektualny jednego lub obojga opiekunów.		

Źródło: opracowanie własne

II. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny

Mając na uwadze dynamikę problemów z jakimi boryka się dzisiejsza rodzina konieczny jest systematyczny monitoring i ewaluacja jej potrzeb. Podejmowanie stosownych działań, będących odpowiedzią na potrzeby w zakresie realizacji zadań przyczyni się do dalszego rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie. Z rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego w celu realizacji zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) zauważa się potrzebę objęcia rodzin wsparciem. Niezbędne jest dalsze działanie asystentów rodziny, którzy będą pracować z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także obejmować je długoterminowym wsparciem. Z uwagi na specyfikę pracy niezbędne jest stałe podwyższanie kwalifikacji, poszerzanie wiedzy i umiejętności asystentów rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach.

W celu efektywnego wspierania rodzin wieloproblemowych w Mieście i Gminie Morawica konieczne jest dalsze poszerzanie współpracy z jednostkami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Sporządziła: Izabela Skuza - asystent rodziny

/-/ Justyna Cesarz-Soja
Kierownik Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Morawicy